

778.1:027,7:62

A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁRÁNAK FOTOLABORATÓRIUMA ÉS MIKROFILMTÁRA

Az 50 éves multa visszatekintő mikrofilmezés különösen nagy lendülettel tört előre a II. világháboru után. Egyre több nagy könyvtárban és kutatóintézetben alkalmazzák világsszerte, ahol évente több millió felvételt készítenek el.

Magyarországon 1945 előtt csak az Országos Levéltárban folyt mikrofilmezés. 1950-től kezdve egyre több könyvtárnak van felvevő gépe, így az Országos Műszaki Könyvtárnak, a Tudományos Akadémia Könyvtárának és az Országos Széchényi Könyvtárnak, amely utóbbi 1951-ben kezdte meg a mikrofilmezést, de csak 1959-től van korszerűen berendezett fotolaboratóriuma. Azóta nagy könyvtáraink mind a fotolaboratóriumok modern gépekkel való felszerelésében, mind a mikrofilmtárak állományának növelésében jelentős eredményeket értek el.

A Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára 1957-ben kezdett mikrofilmezéssel foglalkozni. A fotolaboratórium, amely eredetileg három helyiségben nyert elhelyezést, 1960-ban két másikkal bővült, tehát jelenleg öt helyiségben működik. Ma már egy Zeiss-féle Dokumátor IV. típusu mikrofilm felvevő berendezéssel, két Zeiss-féle Dokumátor leolvasóval, egy holland filmelőhívógéppel, a Superdum-féle rotációs szárítógéppel, egy Kindermann-féle papírmosógéppel és egy elektrostatikus eljárás alapján működő, Rank-féle Xerox-géppel rendelkezünk.

Évi teljesítményünk 1961-ben 33 000 mikrofilm felvétel volt, a könyvtárközi kölcsönzés számára készült dokumentációs jellegű fényképezéssel együtt. Összesen 15 000 nagyítást és 11 200 xerox másolatot készítettünk. Egy fél-munkaidős dolgozó beállításával azonban a xerox-másolatok számát még lehetne növelni, ami főként saját könyv- és folyóiratállományunk kiegészítése szempontjából lenne jelentős.

Gépparkunk tökéletesítése céljából szükségünk lenne egy dia pozitív készítő gépre, egy Linhof-technikájú fényképezőgépre is, hogy különösen az egyetem tanszékeinek igényeit ki tudjuk elégíteni.

Zeiss-féle Dokumátor felvevőgépünk évi teljesítőképessége 80-100 000 mikrofilm felvétel. Ezt a számot előhívógép hiányában és más feladataink miatt nem tudtuk elérni. Állományvédelmi fényképezés szempontjából nagyon fontos lenne a beszerzett holland előhívógép munkába állítása, mert ebben az esetben - a jelenlegi kapacitás mellett is - évi 80 000 mikrofilm-felvételt tudnánk vállalni. Erre azért lenne szükség, hogy külső megbízásainkat /egyetemi riportok, műszaki műemlék-fényképezés/ csökkentsük.

Fotolaboratóriumunkban és mikrofilmtárunkban jelenleg két szak-
képzett fényképész, két könyvtáros és egy xeroxkezelő dolgozik.

Feladatainkat a könyvtár szervezési szabályzata a következőkben
határozta meg:

- a/ állományfejlesztés,
- b/ állománykiegészítés,
- c/ állományvédelem,
- d/ dokumentációs feladatok ellátása,
- e/ mikrofilmtár létesítése, kezelése.

A fotolaboratórium az állományvédelemben és kiegészítésben már
eddig is szép eredményeket ért el. Az Egyesült Gyógyszer és Tápszer-
gyár megrendelésére kb. 3 év alatt, megszakításokkal, jelentős nagy
külföldi vegyészeti folyóiratokból /pl.: Helvetica Chimica Acta-ból,
a Justus Liebig's Annalen der Chemie-ből, a Journal of Chemical Soci-
ety-ből, az Angewandte Chemie-ből, a Bulletin de la Société Chimique
de France-ből, a Zeitschrift für Analytische Chemie-ből/ 450 000 fel-
vételt készített, és a negatívokról másolt diapozitívokkal vetette
meg mikrofilmtára alapját. A kémiai folyóiratokon kívül - állományki-
egészítés céljából is - mikrofilm készült egyes ritka könyvekről és
folyóiratokról.

Fotolaboratóriumunk eddig elsősorban dokumentációs jellegű fel-
adatait teljesítette. Cikkekről, műszaki rajzokról készült foto- és
xeroxmásolatokkal látja el a két budapesti műszaki egyetem 112 tan-
székét, ezenkívül a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem, a veszprémi
Vegyipari Egyetem könyvtárát és ezek hálózatát.

Könyvtárunk az egyetem szerves része, elsősorban az egyetem ok-
tató-nevelő, valamint kutató munkájával kapcsolatos feladatok támoga-
tására hivatott. Ezért fotolaboratóriumunknak is az országos nagy
könyvtárak laboratóriumaitól e l t é r ő , s a j á t o s felada-
tai vannak. Így a Budapesti Műszaki Egyetem "A Jövő Mérnöke" című
lapjának képes riportokat készít az egyetem életével kapcsolatos e-
seményekről. Az ezekről készült nagyításokból 40 témakörben 4000 kép-
ből álló filmarchívum és fényképparchívum áll a kutatók rendelkezésé-
re. Színes diapozitívek készítésével is segítjük az egyetemi okta-
tást.

Az egyetemi feladatok mellett külső szervek részére is sokrétű
munkát végzünk:

a/ A Művelődésügyi Minisztérium Műszaki Műemléket Gyűjtő Cso-
portja számára készítettünk felvételeket a Nagy-Budapest területén ta-
lálható műszaki műemlékekről. Tekintettel arra, hogy Magyarországon
műszaki múzeum még nincs, a nyilvántartás fényképnagyítások és kar-
tonok formájában történik. Mint műszaki egyetemi könyvtár ebben nyujt-
unk segítséget a leendő műszaki múzeumnak.

b/ Az Országos Széchényi Könyvtárral történt megállapodás értelmében a könyvtárunkban található könyveket, folyóiratokat - megrendelés szerint - kül- és belföldnek-, mikrofilmek, nagytapasztók és xerox-másolatok formájában a könyvtárközi kölcsönzés révén tesszük hozzáférhetővé. Kialakult gyakorlat szerint folyóiratot már nem kölcsönzünk, hanem csak másolatot, ezzel az állomány védelmét is szolgáljuk.

c/ Üzemi dokumentációs rézlegek, más közművelődési vagy szak-könyvtárak, kutatóintézetek közvetlenül beérkező igényeit is kielégítjük. Fontos szakterületek kutatói részére is - amennyiben az egyéb munka megengedi - készítünk másolatokat.

A fotolaboratórium és mikrofilmtár munkáját tehát a következőkben foglalhatjuk össze:

1. Fő feladata támogatni a Budapesti Műszaki Egyetem hivatalos szerveinek, tanszékeinek tudományos kutatást elősegítő dokumentációs munkáját. Riport felvételeket készít, és segítséget nyújt a diplomatervet készítő hallgatóknak.
2. Állományvédelmi mikrofilmezést folytat, és részt vesz a könyvtárközi kölcsönzésben.

Bár fotolaboratóriumunk és mikrofilmtárunk egyik legfiatalabb részlege a könyvtárnak, mégis már az egész egyetem állandó igényeit szolgálja. Egyre több és több az egyetemen belüli és az egyetemen kívüli megrendelők száma. Az a törekvésünk, hogy egyre gyorsabban nyújtunk segítséget az egyetemen folyó tudományos kutatáshoz, és egyben ki tudjuk elégíteni a könyvtárközi kölcsönzés terén jelentkező feladatainkat mikrofilmek, nagytapasztók és xerox-másolatok formájában.

PINTÉR Lajosné

:
: :

A MŰSZAKI FELSZŐKATATÁSI-KÖNYVTÁRI HÁLÓZAT HÍREI

Dr. VAS Margit, a BME Központi Könyvtára tudományos tájékoztató és bibliográfiai osztályának vezetője, életének 56. esztendejében 1962. szeptember 22-én váratlanul meghalt. Az elhunyt 1942-ben az Országos Széchényi Könyvtárból került át a BME Központi Könyvtárába, ahol 20 éven át működött. Temetésén kollégái nagy számban jelentek meg és kísérték utolsó útjára.

. . .